

JOGI ÁLLÁSFOGLALÁS

a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület és más alakulatok szervezett járőr- és egyéb akcióiról

A Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület tagjai és a hozzájuk csatlakozó, egyenruhájuk alapján más szervezetekhez (pl. Véderő, Betyársereg) tartozó személyek 2011. március eleje óta különböző településeken kivitelezett járőr- és egyéb akcióival az állam erőszakmonopóliumát kérdőjelezték meg. Elégtelennek nyilvánítva a rendőrség működését, ezek a szerveződések erőteljes cigányellenes retorika mellett a bűnmegelőzés és bűnüldözés állami feladatainak elvégzésére tartják feljogosítva magukat, ezzel új fejezetet nyitva a szélsőséges szervezetek évek óta zajló vidéki, romaellenes megnyilvánulásainak történetében. Az etnikai gyűlöletkeltésben és a helyzet kiéleződésében a Jobbik Magyarországért Mozgalmat súlyos politikai felelősség terheli. A parlamenti párt egyrészt retorikájával jogellenes magatartásokra ad felmentést, másrészt számos tagja és szimpatizánsa tevékenyen hozzájárul jogellenes cselekedetek sorához.

A Társaság a Szabadságjogokért álláspontja szerint egy jogállamban nem elfogadható, hogy egy etnikai csoport ellen rendszeres és erőteljes gyűlöletkeltést folytató (jogi formával bíró illetve anélküli) szervezetek a bűnmegelőzés és rendfenntartás szerepében tetszelegve egy-egy települést megszálljanak és ott napokon vagy heteken át különböző egyenruhákba öltözött tagjaik révén megfélemlítsék a roma lakosságot. Megítélésünk szerint a hatályos jogszabályok alapján fel lehetett és fel kellett volna a kezdetektől fogva lépni a leírt tevékenységek miatt, azonban kétségtelen az is, hogy szükséges bizonyos jogszabályok, mint például a polgárőrségről szóló törvény módosítása. Mindehhez hozzátesszük, hogy a hatékony jogalkalmazói munka hiánya hozzájárult a helyzet eszkalálódásához és azt semmilyen jogalkotás nem tudja se helyrehozni, se pótolni.

A Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület 2011. március első felében Gyöngyöspatán, 2011. április 12-étől pedig egy héten át Hajdúhadházán "járőrözött". A két helyszín eseményei között a rendőrség és az önkormányzat hozzáállása miatt alapvető különbségek mutatkoztak meg. Míg Gyöngyöspatán a helyi rendőrség nem avatkozott közbe és nem intézkedett a megfélemlítő egyenruhásokkal szemben (csupán a Készenléti Rendőrség tagjainak megjelenése után indult szórványosan egy-egy szabálysértési eljárás), addig Hajdúhadházán a rendőrkapitány ígértet tett a roma vezetőknek arra vonatkozóan, hogy nem engedik be az Egyesület tagjait a romák lakta utcákba, és tudomásunk szerint ezt az ígértet a rendőrség be is tartotta. Továbbá,

Hajdúhadházan rendszeresen igazoltatták az Egyesület tagjait és a fokozott rendőri jelenléttel többé-kevésbé biztosították a helyi lakosság nyugalalmát.

A gyöngyöspatai „járőrözést” követően, attól nyilvánvalóan nem függetlenül, a Véderő nevű szélsőséges szervezet helyi vezetője telket vásárolt Gyöngyöspatán a cigánysor szomszédságában, ahol rendszeresen honvédelmi ismereteket oktató kiképzőtáborokat kívánnak tartani. A Véderő és a Betyársereg tagjainak jelenléte a településen tovább fokozta a márciusban kialakult feszültséget, és egyre súlyosabb eseményekhez vezetett, amelyeket a rendőrség nem tudott megelőzni.

Természetesen minden esetet egyedileg kell megítélni – legyen szó akár egy szabálysértési vagy büntetőeljárás megindításáról akár egy demonstráció feloszlásáról. Az egyesülési jogról szóló törvény értelmében az egyesülési jog gyakorlása nem járhat mások jogainak és szabadságának a sérelmével¹. A Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület feloszlásáról a bíróság fog dönteni, addig az egyesület létét jogilag nem lehet szankcionálni.

A TASZ álláspontja szerint a cselekmények megítélésénél figyelembe kell venni az akciók politikai háttérét. Annak ellenére, hogy a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület úgy próbálja beállítani, hogy a bűnmegelőzés és bűnüldözés céljával jogszerű polgárőr tevékenységet végez, nyilvánvaló, hogy ezeknek az akcióknak politikai célja van. Ez a politikai cél egybecseng a Jobbik Magyarországért Mozgalom retorikájával, amelynek központi eleme a “cigánybűnözés” súlykolása, a roma kisebbség kollektív bűnösségének és az ország bajaiért való felelősségének hangoztatása. A közös rasszista bűnbak-képzésen túl figyelemre méltó, hogy a járőrakciókat mindkét településen Jobbikos politikusok által bejelentett, a Jobbik mint párt által hirdetett és szervezett demonstrációk kísérték.

A “járőrözést” végző személyek, csoportok kifejezetten etnikai hovatartozáson és általánosításon alapuló gyűlöletkeltés céljából „szállnak meg” településeket, ezért külön mérlegelés nélkül megállapítható, hogy cselekményeik, huzamos jelenlétük a cigány lakosság számára önmagában félelemkeltő bármiféle erőszakos cselekmény elkövetése nélkül is. Az öndefiníció szerint „rendfenntartó” járőrözés indítéka egyértelműen rasszista és kirekesztő, emiatt semmi esetre sem szolgálhat jogszerűen bűnmegelőzést vagy bűnüldözést.

Állásfoglalásunkban elsőként a gyülekezési és egyesülési jog körébe tartozó kérdésekkel foglalkozunk. A második fejezetben a megfélemlítő egyedi cselekményekre alkalmazható büntető- és szabálysértési tényállásokat vesszük számba, majd a polgárőrségről szóló törvény alapján értékeljük a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület „járőrözéseit”. Végül javaslatokat fogalmazunk meg a jogalkotó felé.

¹ Egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 2. § (2)

I. Gyülekezési és egyesülési jogi kérdések

Mindenekelőtt meg kell különböztetni a gyülekezési jog hatálya alá tartozó eseményeket azoktól a magatartásoktól, amelyeket a gyülekezési jog nem véd. Az említett szervezetek tagjainak mindaddig jogában áll gyülekezés keretében politikai véleményüket kifejezésre juttatni, ameddig az megfelel a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározott feltételeknek.

Ugyanakkor huzamosan, életvitelszerűen tüntetni nem lehet, ezért a **“járórözés” semmiképpen sem tekinthető jogszerű demonstrálásnak.**

Valamely gyülekezésnek minősülő felvonulás jogszerűségének megítélésénél – amennyiben azt cigányellenes retorika kíséri - jelentősége van annak, hogy romák lakta utcákban, településrészekben történik-e, ezzel kényszerítve az ott lakó embereket a gyűlölködés eltűrésére.

Több alkotmánybíróági határozat foglalkozott a gyűlölködő beszédek büntetőjogi határainak meghúzásával, amelyekben a testület kimondta, hogy ha a támadott csoporthoz tartozó személyek bármely módon részesei e kommunikációnak: a rasszista kijelentéseket kénytelenek meghallgatni, figyelemmel követni vagy más módon kapcsolatba kerülnek vele, akkor az jogellenes magatartásnak minősíthető. Ezekben az esetekben ugyanis nemcsak egyes személyek érzékenységét, méltóságérzetét, hanem alkotmányos jogát is sérti a beszéd.

Az Alkotmánybíróság 95/2008. (VII. 3.) AB határozatában értelmezte a gyűlölködő beszéd határait. A határozat kimondta, hogy „foglyul ejtett közönségről” akkor beszélhetünk, ha valaki oly módon nyilvánítja ki szélsőséges meggyőződését, hogy a sértett csoporthoz tartozó személy kénytelen azt megfélemlítve végighallgatni, és nincs módja kitérni a közlés elől. Az ilyen közlések tehát nem tartoznak a véleménynyilvánítás szabadságának körébe, mert senkinek nincsen joga más saját véleményének meghallgatására kényszeríteni.

Az Alkotmánybíróság határozatában körülírt helyzetbe került természetes személy nem tudja gyakorolni az őt egyébként megillető jogot. Nem képes szabad választása szerint eldönteni, hogy ott, az adott helyen meghallgatja-e a neki nem tetsző véleményt, átélve annak közvetlen hatását, vagy az egyet nem értését is kifejezve távozzon a helyszínről. *A természetes személy ezen szabad választási, döntési joga pedig védelmet élvez. A demokratikus társadalmakban valamely közérdekű kérdés megvitatását kezdeményező csoport másoktól nem kényszerítheti ki, hogy a vitában részt vegyenek és a részvétel konkrét formáját, módját sem írhatja elő.*

Ezalapján kimondhatjuk, hogy megállapítható a jogsérelem, ha a csoporthoz (jelen esetben a romák csoportjához) tartozó személy valamilyen módon kénytelen szembesülni a sértő megnyilvánulással: például ha a magatartás olyan helyszínen történik, amit mindennapi életvitele során nem tud elkerülni (pl. a szegregált körülmények között élő romák lakta településrészen, a romákat célzottan sértő magatartás valósul meg).

Alább külön elemezzük azokat az eseteket, amikor gyülekezés során vagy azon kívül, csoportos „járőrözéssel” (ld. II. fejezet) kerül sor megfélemlítő beszédre vagy magatartásra.

Egyesület jogellenes magatartása és jogellenes gyülekezés

A TASZ álláspontja szerint **a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület, a Véderő, a Betyársereg és más alakulatok tevékenységének megítélése során a Magyar Gárdát feloszlató 2009. július 2-i jogerős bírósági ítéletet és a felülvizsgálati határozatot érdemes alapul venni.**

A Magyar Gárdát feloszlató ítéletében a Fővárosi Ítéletábla kimondta, hogy a Magyar Gárda rendezvényeinek alkalmával erőszakos cselekményekre ténylegesen nem került sor, de az Ítéletábla által is körülírt releváns tények, körülmények folytán valamennyi helyszínen nyilvánvalóan jelenlevő ún. **foglyul ejtett közönségre is figyelemmel az erőszak közvetlen, egyéni jogok sérelmével is fenyegető veszélye fennállt. Ugyanez elmondható a cigánysorokon masírozó, önmagukat polgárőrnek, vagy a rendvédelem érdekében fellépőnek nevező személyekről Gyöngyöspatán** (erről ld. később). Önmagában tehát az, hogy nincs erőszakos cselekmény, még nem teszi jogszerűvé az egyenruhában, fenyegetően való fellépést, amely kumulatív hatását tekintve megfélemlítő, kirekesztő és áttételesen gyűlölet szítására is alkalmas lehet.

A Bíróság ítéletében kimondta azt is – ami egy az egyben rímél a mostani eseményekre –, hogy nyilvánvalóan nem segíti a közbiztonsággal kapcsolatos problémák megoldását az a magatartás, amely bár lehet, hogy közvetve vitát indít el, azonban nem a konfliktusok megoldásának irányába hat, hanem azokat kifejezetten gerjeszti. Ez egyben azt is jelenti, hogy az alperes rendezvényei közvetlenül és ténylegesen a demokrácia lényegéhez tartozó *közrendet és köznyugalmat támadják*. Ez utóbbiak a demokrácia olyan, csak a közösség szintjén értelmezhető értékei, amelyek sérelme mások - a Római Egyezmény 5. Cikke szerint ugyancsak védendő - *biztonsághoz és szabadsághoz való jogát sérti*. A községeknek a gyűléseken közvetlenül rész venni nem kívánó, de azokat megfélemlítve mégis elszenvedni kénytelen lakói nem csupán kellemetlen érzelmeiknek voltak kitéve, hanem szabadságuk ténylegesen is sérült.

Összegezve tehát levonható az a következtetés, hogy a Magyar Gárdát feloszlató ítéletben meghatározott magatartások önmagukban jogellenesek, így azok egyrészt alapot adnak egy jogellenes szervezet feloszlására, másrészt a foglyul ejtett közönséget eredményező gyülekezés jogellenességének megállapítására, amelyet a rendőrségnek emiatt fel kell oszlatnia.

A Magyar Gárdát feloszlató ítélettel szembeni felülvizsgálati határozatában a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a jogerős ítélet rámutatott arra, hogy a Magyar Gárda a „rendezvények helyszíneként tudatosan kislélekszámú, romák által is jelentős számban lakott településeket választott. A szónoklatokban kifejeződő üzenetek lényege az volt: ha a cigányterror magyar áldozatait a rendőrség megvédeni nem tudja, a Magyar Gárda majd azt megteszi. Ezáltal egy, az alperes szerint fontosnak

tartott társadalmi probléma megvitatására nem demokratikus fórumon, párbeszéd keretei között került sor. Az alperes (Magyar Gárda) által képviselt véleményt félkatonai erődemonstráció keretében deklarálták. A rendezvények helyszínein az erőszak közvetlen, egyéni jogok sérelmével is fenyegető veszélye fennállt. Az érintett roma közösséghez tartozók kénytelenek voltak megfélemlítve - ún. "foglyul ejtett közönségként" - a rendezvényeken felszólalók véleményét végig hallgatni, a közlés előtt nem volt módjuk kitérni." Erre hivatkozva a felülvizsgálati eljárás a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Ami a Jobbik március 6-án Gyöngyöspatán tartott demonstrációját illeti, a Fővárosi Ítéletábrla Magyar Gárdát feloszlató jogerős ítélete alapján egyértelmű, hogy a cigánysoron történt, rasszista megnyilvánulásokkal kísért felvonulás a helyi romák jogait és szabadságát sértette, ezért a rendőrségnek a felvonulást ezen a ponton fel kellett volna oszlatnia. Ugyanis a gyülekezési törvény szerint mások jogainak és szabadságának sérelme esetén a közterületeken tartott rendezvényeket a rendőrség köteles feloszlatni.

II. Bűncselekmények, szabálysértések

Az alábbiakban az egyénileg vagy több ember által, de nem gyülekezés keretében megvalósuló magatartások jogi minősítését tárgyaljuk. Ezek az események különösen Gyöngyöspatán fordultak elő az ál-polgárőrök és más szélsőséges csoportok tagjainak magatartása révén.

A gyöngyöspatai helyzet annyiban eltérő a különböző szélsőséges szervezetek korábbi vidéki cigányellenes vonulásaitól, hogy itt nem kizárólag a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvényekről van szó, hanem néhány, magát a közbiztonság fenntartására feljogosítva érző személy járőrözéséről, a mindennapi életvitelt akadályozó magatartásról, mint a romák követése a boltban, az utcán, vasútállomáson való megjelenés, iskola környékén való járőrözés.

Ezeknek a cselekményeknek a megítéléséhez kiindulópontul a gyülekezési jogra vonatkozó jogalkalmazói érveket használjuk. Ahogy az I. fejezetben kifejtettük, valamely „foglyul ejtett közönség” előtt gyűlölködő demonstráció azért jogellenes, mert mások emberi méltóságát sérti.

Amennyiben egy magánszemély egy másik magánszemélyt verbálisan vagy cselekményével rasszista indítékból, hasonló módon a gyülekezéshez, valaminek eltérésére kényszerít, akkor ugyancsak az emberi méltósághoz való jog korlátozása merül fel. Mind egy vélemény meghallgatására (foglyul ejtett közönség egy gyülekezés esetében) vagy egy magatartás eltérésére kényszerítés (pl. megfélemlítő „járőrözés” esetén) az ember cselekvési szabadságának korlátozásával jár. Senkinek a cselekvési szabadsága nem terjed ki egy másik ember szabadságába gázolásra. Gyerekek megfélemlítő követése, roma polgárok mindennapi cselekvéseinek súlyos akadályozása egyrészt nem védett semmilyen alapvető jog által, másrészt az olyan súlyos sérelemmel jár, hogy az államnak kötelessége fellépni ellene.

A jogellenesség szankcióját ezekben az esetben az általános büntetőjogi és szabálysértési rendelkezések töltik meg tartalommal. Személyek mindennapi

életvitelszerű cselekvési szabadságának biztosítása az állam elsőrendű kötelezettsége. A Társaság a Szabadságjogokért álláspontja szerint az alább leírt büntetőjogi és szabálysértési tényállások ezt a célt, azaz az emberi méltóságból fakadó általános cselekvési szabadság védelmét szolgálják. A rendőrségnek, ügyészségnek és a bíróságnak a fent kifejtettek figyelembe vételével kell alkalmaznia ezeket a tényállásokat.

A Gyöngyöspatán 2011. március 1. és 16. között zajlott események miatt a TASZ munkatársai több alkalommal jártak a településen és végeztek tényfeltáró munkát, vettek fel panaszokat a roma lakosok részéről. Ezek alapján alakítottuk ki a gyöngyöspatai helyzetről szóló jogi állásfoglalásunkat (http://tasz.hu/files/tasz/imce/gyongyospata_jelentes_jogiallasfoglalas.pdf).

Gyöngyöspatán sajnálatos módon a márciusi eseményeket követően az etnikai feszültség nem enyhült, az április 16-17-i hétfőjén a cigánysoron át közlekedő, a Véderő és Betyársereg nevű szerveződésekhez tartozó, egyenruhás személyek ismét megfélemlítették az ott lakó romákat. A Véderő vezetője, Eszes Tamás megvásárolt egy telket közvetlenül a cigánysor szomszédságában, amely csak a cigánysoron át megközelíthető, és oda hirdetett 2011. április 22-23-24 napokra “kiképzőtábor”.

Április 22-én végül a rendőrség őrizetbe vette a Véderő néhány tagját és ezzel meghiusult a Húsvét hétfőjére tervezett kiképzőtábor. A garázdaság szabálysértése miatt indult eljárást április 25-én az Egri Városi Bíróság nem jogerős végzésével megszüntette, az őrizetből szabadult véderősök visszatértek a településre. Másnap folyamatos provokációk (pl. fegyverrel fenyegetőzés, rasszista beszólások) érték a romákat a szélsőségesek részéről, a helyzet végül az április 26-án este bekövetkezett tömegverekedésben csúcsosodott ki.

Kiegészítve a gyöngyöspatai helyzet kapcsán írt jogi állásfoglalásunkat, számba vesszük, hogy az eddigi és a várható események kapcsán mely büntető- illetve szabálysértési tényállások alkalmazása merülhet fel nagy valószínűséggel.

Ezen a ponton érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy sem a jogszerű polgárőr tevékenységet végző szervezetek, sem az ezen kívül eső civil szervezetek illetve azok tagjai nem tartoznak jelenleg az egyenlő bánásmódról szóló törvény² (Ebktv.) hatálya alá, kivéve a törvény 5.§-ában meghatározott konkrét jogviszonyok tekintetében, ezért a cselekmények tekintetében az Ebktv. zaklatás fogalma nem alkalmazható, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárás nem indítható.

II/1. Bűncselekmények

A **zaklatás** vétségét³ megvalósítja az, aki abból a célból, hogy mást megfélemlítsen, vagy más magánéletébe, illetőleg mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, rendszeresen vagy tartósan mást háborgat.

² 2003. évi CXXV. törvény

³ Btk. 176/A. § (1) Aki abból a célból, hogy mást megfélemlítsen, vagy más magánéletébe, illetőleg mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, rendszeresen vagy tartósan mást háborgat, így különösen mással, annak akarata ellenére telekommunikációs eszköz útján vagy személyesen rendszeresen kapcsolatot teremteni törekszik, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Álláspontunk szerint a megfélemlítési célzat illetve a mindennapi életvitelbe történő önkényes beavatozási célzat az egyenruhás áljárőrök esetében egyértelmű. A rendszeresség illetve tartósság is megvalósul, amikor napokon át végeznek egy tevékenységet. A háborgatás megvalósul például azzal, amikor embereket az utcán, a boltban, az iskolába követnek, mindezt félelemkeltő egyenruhákban, esetenként maszkban, illetve élet kioltására alkalmas eszközökkel felszerelve teszik.

Az életveszélyes fenyegetés, amelyre számtalan panasz érkezett a gyöngyöspatai romáktól, is megvalósíthat zaklatást, hiszen a büntető törvénykönyv 176/A.§ szerint szintén elköveti ezt a vétséget az, aki félelemkeltés céljából mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetésével megfenyeget, vagy annak a látszatnak a keltésére törekszik, hogy a sértett vagy hozzátartozója életét, testi épségét vagy egészségét sértő vagy veszélyeztető esemény következik be.

A zaklatás a Btk. 183.§ (1) bekezdése értelmében magánindítványra büntethető, ám közzéadás büncselekmény. Hivatalból tehát a rendőr nem, csak a jogosult feljelentése alapján indíthat eljárást e büncselekmény miatt. Ugyanakkor a magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.⁴

Több olyan panasz érkezett hozzánk a gyöngyöspatai eseményekkel kapcsolatban, amelyek szerint a gyöngyösi rendőrök nem vették fel a romák panaszait, bejelentéseit. Elképzelhető, hogy több esetben zaklatás miatti magánindítványnak kellett volna tekinteni ezeket a bejelentéseket.

A büntető törvénykönyv 174/B. § szerint a **közösség tagja elleni erőszak** tényállását⁵ valósítja meg az, aki mást valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása miatt bántalmaz, illetőleg erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy

(2) Aki félelemkeltés céljából

a) mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetésével megfenyeget, vagy

b) annak a látszatnak a keltésére törekszik, hogy a sértett vagy hozzátartozója életét, testi épségét vagy egészségét sértő vagy veszélyeztető esemény következik be, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Aki a zaklatást

a) házastársa, volt házastársa, bejegyzett élettársa, volt bejegyzett élettársa, élettársa, vagy volt élettársa,

b) nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére követi el, az (1) bekezdésben meghatározott esetben két évig terjedő szabadságvesztéssel, a (2) bekezdésben meghatározott esetben büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

⁴ Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. Törvény 173.§ (1)

⁵ 174/B. § (1) Aki mást valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása miatt bántalmaz, illetőleg erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, büntetett követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a büncselekményt

a) fegyveresen,

b) felfegyverkezve,

c) jelentős érdeksérelmet okozva,

d) a sértett sanyargatásával,

e) csoportosan,

f) bűnszövetségben

követik el.

(3) Aki a közösség tagja elleni erőszakra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

eltűrjön, büntettet követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt fegyveresen, felfegyverkezve, jelentős érdeksérelmet okozva, a sértett sanyargatásával, csoportosan, bűnszövetségben követik el. A büntető törvénykönyv szerint a közösség tagja elleni erőszakra irányuló előkészület is büntetendő.

Ahogy korábbi állásfoglalásunkban kifejtettük, alaposan gyanítható, hogy a gyöngyöspatai terror során esetenként megvalósult a közösség tagja elleni erőszak tényállása, illetve annak kísérlete. Elsősorban a „fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit eltűrjön” fordulata merülhet fel például abban a konkrét esetben, amikor egy ostorral, baltával felszerelkezett személy a kerítésnél baltájával hadonászva azzal fenyegette az ott lakó roma fiatalasszonyt, hogy „A véretekkel lesz kifestve a házam, amit ide építetek a cigánysorra!”. A tényállásnak bántalmazással elkövetett esete valósulhatott meg akkor, amikor az előbbihez hasonló fenyegetés közepette az egyenruhás férfi egy roma férfinak az állához ütötte a kezében lévő tányért, amely kettétört. Szintén a bántalmazás, pontosabban annak kísérlete merül fel a kövel lakott házra dobálás esetében, amely ugyancsak konkrét, megtörtént eset. Az általunk dokumentált esetekben a fenyegetés illetve a bántalmazás a helyi roma lakosokat etnikai hovatartozásuk miatt érte, ezért minősülnek e cselekmények a Btk. 174.§-ában szabályozott kényszerítés bünteténél súlyosabban, a Btk. 174/B.§ szerint.

A zaklatás illetve közösség tagja elleni erőszak valamely tényállási elemének hiányában álláspontunk szerint legalább **garázdaság** miatt kellett volna a rendőrségnek eljárásokat indítani. Amennyiben a tanúsított magatartás erőszakos, úgy vétség⁶ miatt büntető eljárásnak, amennyiben nem erőszakos, de kihívóan közösséggellenes és alkalmas a riadalom keltésére, úgy szabálysértési eljárásnak lett volna helye.

A 2011. évi XL törvény, amelyet 2011. május 2-án fogadott el a Parlament, az alábbi két új tényállást iktatja be a Btk-ba:

Közösség tagja elleni erőszak

174/B. §-

„(1a) Aki mással szemben valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása miatt olyan, kihívóan közösséggellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy riadalmat keltsen, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

⁶ 271. § (1) Aki olyan kihívóan közösséggellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan,

b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.

(3) A büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan és a köznyugalmat súlyosan megzavarva,

b) nyilvános rendezvényen,

c) fegyveresen,

d) felfegyverkezve

követik el.

(4) Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van.

(5) E § alkalmazásában erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.

Közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése

217. § (1) Aki

- a) olyan, a közbiztonság, közrend fenntartására irányuló tevékenységet szervez, amelyre jogszabály nem jogosítja fel, vagy
- b) a közbiztonság, közrend fenntartásának látszatát keltő tevékenységet szervez, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő az is, aki a helyi polgárőr szervezet tagjának a polgárőrségről szóló törvényben meghatározott feladatai ellátását úgy szervezi meg, hogy a helyi polgárőr szervezet a polgárőrségről szóló törvényben meghatározott együttműködési kötelezettségét nem teljesíti.”

A TASZ álláspontja szerint a **szakmai egyeztetés nélküli, statáriális jogalkotás veszélyes**, különösen egy olyan alapkódex, mint a Büntető Törvénykönyv esetében. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a **Gyöngyöspatán megvalósult magatartások jó része megfelelő hatósági fellépés és jogalkalmazás esetén szankcionálható lett volna eddig is**. Üdvözljük a gyűlölet-bűncselekmények büntethetőségének kiterjesztését, és egyet tudunk érteni a jogellenes polgárőr tevékenység szankcionálásával, de nyomatékosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy megfelelő jogalkalmazás hiányában az új tényállások sem fognak változtatni a helyzeten. A közösség tagja elleni erőszak új formájaként beiktatott gyűlölet-bűncselekmény alkalmazása kapcsán például ugyanúgy felmerülhet, ahogy a 174/B.§ esetében már megtörtént⁷, hogy a jogalkalmazó hatóságok éppen olyan csoportok védelmére alkalmazzák majd azt, akik az előítélettel sújtott kisebbségeket megfélemlítik.

II/2. Szabálysértések:

A **garázdaság szabálysértését**⁸ az követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A garázdaság szabálysértési alakzatát a garázdaság vétségétől az különbözteti meg, hogy a szabálysértés megvalósulásának nem eleme az erőszakosság. Elég tehát a megbotránkozást vagy riadalmat keltő kihívóan közösségellenes magatartás megvalósulása, amely álláspontunk szerint az egyenruhások gyöngyöspatai tevékenysége során felmerülhetett volna.

Aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat⁹ megszegi, a **közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértést**¹⁰ követi el.

⁷ Ld. az elhíresült miskolci és sajobábonyi ügyeket.

⁸ Szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény

142/A.§ (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetőjével szemben kitiltásnak is helye van.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.

⁹ Ld. a 175/2003. (X.28.) Korm. rendeletet a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről.

A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X.28.) Korm. rendelet 3.§-a értelmében főszabály szerint tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is -, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni. Közterületnek minősül a közút és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt része is. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközöket a kormányrendelet melléklete sorolja fel, ezek közé tartozik többek között a vipera, a fokos, a balta és a bozótívágó kés is, amennyiben azok szúróhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja (ilyen eszközöket több alkalommal láttak gyöngyöspataiak mind a márciusi események során, mind az április 16-i atrocitás idején). A szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén indokolt lehet a ruházat illetve jármű átvizsgálása, mint rendőri intézkedés.¹¹ A közbiztonságra különösen veszélyes eszközt a szabálysértés megvalósítása esetén a rendőrségnek el kell kobozni, és az eljárást meg kell indítani.

Jogosulatlan címhasználat¹² szabálysértését követi el, aki mások előtt őt meg nem illető címet használ, illetőleg kitüntetést vagy egyenruhát jogosulatlanul visel, továbbá az is, aki mások előtt a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvényben meghatározott szervek rendszeresített egyenruháját, rendfokozatát, jelvényét, kitüntetését, ezek utánzatát jogosulatlanul viseli, továbbá az e szervekre utaló feliratot, matricát ruháján vagy járművén jogosulatlanul feltüntet.

A kisebbségi ombudsman jelentése¹³ szerint a fenti két szabálysértés (közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés, jogosulatlan címhasználat, valamint ezenkívül személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettségek megszegése¹⁴) alapján indult eljárás bizonyos személyekkel szemben Gyöngyöspatán.

A 2011. április 23-án hatályba lépett 67/2011. (IV.22.) Korm.rend bevezetett két új szabálysértést, amelyek alapján a hatályba lépést követő magatartások esetén a rendőrség eljárhat:

¹⁰ Egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm.rendelet
10. § (1) Aki a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök birtoklására, szállítására, forgalmazására vonatkozó szabályokat megszegi,
ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.
(2) Azt az eszközt, amelyre az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértést elkövették, el kell kobozni.
(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

¹¹ Ld. a rendőrségről szóló 1994. Évi XXXIV. Törvény 30. §-át

¹² Egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm.rendelet
14. § (1) Aki mások előtt őt meg nem illető címet használ, illetőleg kitüntetést vagy egyenruhát jogosulatlanul visel,
húszezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.
(2) Aki mások előtt
a) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvényben meghatározott szervek rendszeresített egyenruháját, rendfokozatát, jelvényét, kitüntetését, ezek utánzatát jogosulatlanul viseli, továbbá az e szervekre utaló feliratot, matricát ruháján vagy járművén jogosulatlanul feltüntet,
b) humanitárius, illetőleg egészségügyi szervezetek jelvényeit jogosulatlanul használja,
ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.
(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

¹³ <http://www.kisebbségiombudsman.hu/data/files/203198066.pdf> 12. oldal

¹⁴ Egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm.rendelet 27.§

Együttműködési kötelezettség megszegése polgárőr tevékenység ellátása során

10/C. § (1) Ha a polgárőr a polgárőrségről szóló 2006. évi LII. törvény 2. §-ában meghatározott együttműködési kötelezettség teljesítése nélkül látja el a polgárőrség törvényben meghatározott feladatait, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

Közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése

10/D. § (1) Aki közterületen vagy nyilvános helyen olyan, a közbiztonság, közrend fenntartására irányuló tevékenységet végez, amelyre jogszabály nem jogosítja fel, vagy ilyen tevékenység látszatát kelti, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

A TASZ álláspontja szerint szükséges volt a polgárőrségről szóló törvényben szabályozott együttműködési kötelezettség megszegésének szankcionálása (10/C.§), ezért e tényállás bevezetésével egyet tudunk érteni. Ugyanakkor ezen a ponton is hangsúlyozzuk, hogy a jogalkalmazó munkájának megkönnyítése érdekében új szabálysértési tényállások bevezetése előtt is indokolt az alapos szakmai előkészítés.

A jogszabályok módosítása, új tényállások bevezetése önmagában nem elég, ha azt nem követi megfelelő szakmai színvonalú jogalkalmazás, valamint ha jogon túli lépések, mint például a megfelelő időben, helyen és szinten történtő politikai állásfoglalás, elhatárolódás nem történik meg.

II/3. Rendőri mulasztások miatt felmerülő büntető- illetve fegyelmi felelősség

A gyöngyöspatai események kapcsán sok roma lakos panaszkodott arra, hogy a rendőrség nem védte meg őket a paramilitáris csoportok félelemkeltő, zaklató jelenlétével szemben, valamint nem intézkedett konkrét atrocitásokra vonatkozó panaszaik alapján. Sajnálatos módon ez a jelenség a mai napig érzékelhető a településen.

A fegyelmi felelősségen¹⁵ kívül az intézkedéseket elmulasztó rendőrök esetében – amennyiben a jogtalan hátrány okozásának vagy jogtalan előny szerzésének célzata bizonyítható – a Btk. 351.§-ában szabályozott szolgálati visszaélés katonai vétségének¹⁶ vagy akár a Btk. 225.§-ában szabályozott hivatali visszaélés büntettségének¹⁷ elkövetése is felmerül. Amennyiben a rendőr a sértett panaszának felvételét elmulasztja, azzal megvalósulhat a jogtalan hátrány okozásának célzata,

¹⁵ A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 119.§

¹⁶ 351. § (1) Aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon, illetőleg jogtalan előnyt szerezzen, szolgálati hatalmával vagy helyzetével visszaél, amennyiben súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményből jelentős hátrány származik.

¹⁷ 225. § Az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél, büntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

tekintettel arra, hogy a mulasztás megakadályozza a sértettet büntetőjogi igénye érvényesítésében.

III. A Szébb Jövőért Polgárőr Egyesület polgárőr tevékenységének értékelése

III/1. A polgárórség fogalma

A polgárórségről szóló 2006. évi LII. törvény 1. § (1) szerint a polgárórség az ország közrendje és közbiztonsága fenntartásának segítésében, a határőrizetben, a környezet- és természetvédelemben, a veszélyhelyzetek megelőzésében és kezelésében, a társadalmi bűnmegelőzésben való lakossági részvételben, illetve az önkormányzatok és a lakosság közötti bizalom erősítésében, továbbá a helyi közbiztonság közösségi védelme érdekében a lakosok közösségei által meghatározott feladatok ellátásában közreműködő, az egyesülési jog alapján létrejött társadalmi szervezet, illetve ilyen szervezetek szövetsége.

Az 1.§ (2) bekezdés értelmében pedig a polgárőr a helyi polgárőr szervezet tagja, a büntető törvénykönyvben meghatározottak szerint - tevékenysége ellátása során - közfeladatot ellátó személy, aki önként vállalja a polgárórség tevékenységében való közreműködést.

A törvény fogalom-meghatározásaiból álláspontunk szerint következik, hogy a polgárőr tevékenység lényegi sajátossága **az adott település lakosságának önkéntes részvétele** a település közbiztonságának fenntartása vagy elősegítése érdekében. A jogalkotó a törvény megalkotásakor nem volt felkészülve arra, hogy a polgárőr tevékenységet a törvény rendeltetésével ellentétesen országos, vagy nem az adott településen működő szervezetek politikai kampányaik céljára felhasználják. Ez a jelenség ellentétes a hatályos törvény céljával és rendeltetésével, azonban több szempontból **szükségesnek tartjuk a törvény pontosítását amellet, hogy a 67/2011. (IV.22.) Korm.rend. által az egyes szabálysértésekről szóló kormányrendeletbe beiktatott új 10/C.§ szerinti szabálysértés (együttműködési kötelezettség megszegése polgárőr tevékenység ellátása során) és a parlament által elfogadott új büntetőjogi tényállás (közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése (2) szerinti tényállása¹⁸), megteremtik a jogszerűtlenül végzett polgárőr tevékenység és ilyen tevékenységre irányuló szervező magatartás konkrét szankcióját (ezeket természetesen csak a hatályba lépésüket követő cselekményekre lehet alkalmazni).**

III/2. Együttműködési kötelezettség

A törvény 2.§-a¹⁹ alapján a polgárőr tevékenység feltétele a helyi önkormányzattal, rendőrséggel és más szervekkel való együttműködés, amely a törvény célját tekintve

¹⁸ 2011. évi XL. törvény, Btk. 217.§ (2)

¹⁹ 2.§ (1) A polgárórség tevékenysége során kölcsönösen együttműködik a helyi önkormányzatokkal, az állami és önkormányzati szervezetekkel, a rendőrség, a katasztrófavédelem, illetve a vám- és pénzügyőrség szerveivel, a környezet- és természetvédelmi szervezetekkel, a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságokkal, a mezői- és természetvédelmi

nyilvánvalóan egy rendszeres, hosszútávú, jogilag szabályozott kapcsolatot jelent. A rendőrséggel való együttműködést írásbeli megállapodásban kell rögzíteni, amennyiben a polgárőrség legalább három tevékenységet végez a törvényben felsoroltak közül²⁰.

Információink szerint a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület sem Gyöngyöspatán, sem Hajdúhadházán sem az önkormányzattal, sem a rendőrkapitánysággal nem kötött sem szóbeli, sem írásbeli megállapodást a tevékenység végzésére.

A nemzeti és etnikai jogok országgyűlési biztosának jelentéséből (<http://www.kisebbsegiombudsman.hu/data/files/203198066.pdf>) szereztünk tudomást arról, hogy a Gyöngyöspatai eseményeket megelőzően és azok során a rendőrség több alkalommal egyeztetett a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesülettel, és tudomásul vette a járőrözést. Álláspontuk szerint a tudomásul vétel nem egyezik a törvény szerint megkívánt együttműködési kötelezettséggel, a helyben szolgálatot teljesítő rendőrök és az Egyesület tagjai közti szimpatizálás ilyen szempontból szintén nem tekinthető a törvény szerint megkövetelt együttműködésnek.

Ugyanakkor megítélésünk szerint a gyöngyösi rendőrkapitány hibát követett el akkor, amikor tudomásul vette a "járőrözést" és nem talált jogszabályi alapot arra, hogy azt megakadályozza.

III/3. Formaruha, felirat, megkülönböztető mellény

A polgárőrségről szóló törvény 3.§ (2) szerint a polgárőr által tevékenysége során viselt formaruha a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy más hatóság tagjainak egyenruhájához való hasonlósága miatt megtévesztésre nem lehet alkalmas. A polgárőr hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rangjelzést nem használhat, illetve gépjárművén csak a polgárőrség

őrszolgálat, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamarával.

(2) Az együttműködés különösen a tevékenységek közös ellátását, a szakmai tevékenység segítségét, a kölcsönös tájékoztatást, a tevékenység összehangolását, valamint a képzési programokban való részvétel elősegítését jelenti.

(4) Az együttműködés tartalmi elemeit, a közös feladatok ellátásának rendjét a felek írásbeli együttműködési megállapodásban rögzíthetik.

(5) A rendőrség a polgárőrséggel - annak kezdeményezésére - írásbeli együttműködési megállapodást köt, ha a szervezet a 6. § (1) bekezdésében meghatározott feladatok közül legalább hármat ellát.

(6) A polgárőrség a rendőrséggel történő együttműködés keretében tevékenysége ellátásáról, annak körülményeiről a rendőrséget rendszeresen tájékoztatja. A tájékoztatás módját és tartalmát együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

²⁰ 6.§ (1) A polgárőrszervezetek szövetségének tevékenységét a központi költségvetés az éves költségvetési törvényben meghatározottak szerint támogatja, feltéve, hogy a polgárőrség legalább három feladatot ellát a következők közül:

a) a közrend, a közbiztonság védelmében, az államhatár őrzésében és rendjének fenntartásában, a katasztrófa- és veszélyhelyzet, továbbá a környezet veszélyeztettségének, károsításának, rongálásának megelőzésében és elhárításában, következményeinek felszámolásában való közreműködés;

b) a bűn- és baleset-megelőzési, az áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági és a környezetvédelmi tevékenység támogatása, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítése;

c) a rendőrségről szóló törvény alapján a rendőrkapitányok, a megyék (főváros) tekintetében a rendőrfőkapitány és az illetékességi területen működő önkormányzatok által létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottság munkájában való részvétel;

d) folyamatos kapcsolattartás a 2. § (1) bekezdésében felsorolt együttműködő szervekkel; kölcsönös segítségnyújtás egymásnak a feladatok ellátásában;

e) közreműködés a bűncselekmények megelőzésében és felderítésében, eltűnt személyek felkutatásában;

f) önálló, illetve közös szolgálat vagy feladat teljesítésével való részvétel a 2. § (1) bekezdése szerinti együttműködő szervek szakmai tevékenységének segítésében;

g) közreműködés a lakosok személyének és javainak védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában.

feliratot helyezheti el. A (3) bekezdés szerint a polgárőr tevékenysége során - a gázspray kivételével - nem tarthat magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, továbbá nem viselhet lőfegyvert. A (4) bekezdés értelmében a polgárőr tevékenysége során megkülönböztető mellényt köteles viselni, amely jól látható Polgárőrség felirattal van ellátva.

A Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület és az ahhoz csatlakozó más alakulatok különböző egyenruhákba öltözött és fokosokkal, ostorokkal és más hasonló, élet kioltására alkalmas illetőleg a közbiztonságra különösen veszélyesnek minősülő eszközökkel felszerelkezett tagjainak tevékenysége önmagában e szabályok miatt sem felelt meg a polgárőrségről szóló törvény követelményeinek.

Összefoglalva:

Bár a polgárőrségről szóló törvény nem tartalmaz szankciót arra az esetre, ha egy személy vagy szervezet a törvény rendelkezéseit megsértve végez polgárőr tevékenységet, és az események idején még nem volt hatályban a **67/2011. (IV.22.) Korm.rend. valamint a 2011. évi XL. törvény által beiktatott, jogellenes polgárőr tevékenységet szancionáló szabálysértési illetve büntető tényállás**, ettől még a **Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület tagjainak gyöngyöspatai illetve hajdúhadházi tevékenysége nyilvánvalóan jogellenes volt, tehát nem tartozott a jogszerű polgárőr tevékenység körébe.**

IV. Jogalkotási javaslatok

IV/1. Javaslat a Büntetőeljárásról szóló törvény távoltartásra vonatkozó szabályainak módosítására

A TASZ álláspontja szerint indokolt volna a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvénynek a távoltartás kényszerintézkedésre vonatkozó szabályainak (138/A.§) olyan irányú módosítása, hogy amennyiben a fenti bűncselekmények miatt a gyöngyöspataihoz hasonló cselekmények esetén valaki ellen büntetőeljárás indul, ám előzetes letartóztatása nem szükséges, biztosítható legyen, hogy a terhelt a bíróság által meghatározott ideig a sértett lakókörnyezetétől, munkahelyétől, stb. köteles legyen távoltartani magát abban az esetben is, ha a terheltet nem a saját lakókörnyezetéből kell eltávolítani.

Ennek érdekében javasoljuk a Be. 138/A.§ (2) módosítását pontosítva azt, hogy a kényszerintézkedés akkor is alkalmazható legyen, ha - a többi feltétel fennállása mellett - megalapozottan feltehető, hogy a terhelt a sértett lakókörnyezetében hagyása esetén a sértett tanú befolyásolásával vagy megfélemlítésével megghiúsítaná, megnehezítené, vagy veszélyeztetné a bizonyítást, illetve a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy a sértett sérelmére újabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követne el.

IV/2. A polgárőrségről szóló törvényhez kapcsolódó jogalkotási javaslatok:

- 1) Álláspontunk szerint feltétlenül indokolt volna – a jogellenes polgárőr tevékenységet szankcionáló tényállások alkalmazásának biztosítása és megkönnyítése végett is - , hogy a polgárőrségről szóló törvény minden esetben kívánja meg az *írásbeli* együttműködési megállapodást a rendőrséggel és az önkormányzattal.
- 2) Szükségesnek találjuk továbbá annak egyértelmű meghatározását, hogy polgárőr tevékenységet egy adott településen kizárólag az ott helyben működő szervezet illetőleg a helyi lakosok végezhesenek.
- 3) Elengedhetetlennek tartjuk kimondani a törvényben, hogy a polgárőr szervezeteknek a pártoktól teljesen függetlenül kell működniük, amint azt a rendőrség vonatkozásában a rendőrségi törvény is kimondja²¹.
- 4) A törvénynek ki kellene mondania, hogy a polgárőr tevékenység végzése során a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, amelyet tartalmaz az Országos Polgárőr Szövetség Etikai Kódexe is.²²
- 5) Indokoltnak tartanánk az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény módosítását annak érdekében, hogy a polgárőr szervezetek a törvény 4.§-ában felsorolt alanyi körbe kerüljenek, és ezáltal az egyenlő bánásmód követelményét jogviszonyaik létesítése során, minden jogviszonyukban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek legyenek megtartani.

²¹ Rendőrségről szóló 1994.évi XXXIV. törvény 2.§ (3)

²² <http://www.opsz.hu/downloads/EtikaiKodex2007.pdf>

5. A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról

A polgárőr feladatai ellátása során elismeri és védi az emberi méltóságot, tiszteletben tartja a személyiségi jogokat. Nemre, korra, állampolgárságra, etnikai hovatartozásra, vallási és politikai meggyőződésre, társadalmi és vagyoni helyzetre tekintet nélkül, elfogulatlanul jár el.